ПРЕПОРЪКИ

ПРЕПОРЪКА НА КОМИСИЯТА

от 11 юли 2011 година

относно научноизследователската инициатива за съвместно планиране „По-дълъг и по-добър живот — потенциал и предизвикателства на демографските промени“

(2011/413/ЕС)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 181 от него,

като има предвид, че:

(1) Очаква се броят на европейците на възраст над 65 години да нарасне значително с 42 % — от 87 милиона през 2010 г. до 124 милиона през 2030 г. ([1]). Това постоянно увеличаване на продължителността на живота е важно постижение от недалечното минало. В същото време обаче съществува риск това да упражни допълнителен натиск върху икономиката, обществото и устойчивостта на публичните финанси.

(2) Вследствие на застаряването на населението ще се увеличи необходимостта от публично осигуряване на трансфери и услуги, свързани с възрастта на населението. Поради това се очаква застаряването да даде значително отражение върху бюджета в почти всички държави-членки. Като цяло въз основа на днешните мерки се предвижда до 2060 г. публичните разходи в ЕС, свързани с възрастта на населението, да нараснат средно с около 4¾ процентни пункта от БВП, най-вече заради разходите за пенсии, здравеопазване и дългосрочни грижи (полагането на грижи се комбинира и с намаляването на работната ръка и нейните често незадоволителни умения) ([2]).

(3) Намаляването на населението в трудоспособна възраст с около 50 милиона души между 2010 и 2060 г. и съответното увеличение на коефициента на зависимост, което ще настъпи до голяма степен дори преди 2030 г., може да доведе до спад на ръста на БВП, освен ако това не се компенсира с по-голямо участие и по-висок процент на заетост във всички прослойки на работната сила и с по-голям ръст на производителността ([3]).

(4) Предвид намаляването и застаряването на населението обществото може да се облагодетелства много, ако се удължи активният и здравословен живот на възрастните хора, ако те бъдат интегрирани по-добре в икономиката и обществото и ако им се съдейства да останат независими по-дълго време, като по този начин ще се повиши качеството на живот на възрастните граждани и на грижещите се за тях лица, ще се подобри устойчивостта на системите за социална закрила (пенсии, здравеопазване и дългосрочни системи за полагане на грижи) и ще се създаде значителна нова пазарна възможност за прилагане на новаторски решения с цел напредване във възрастта в добри условия.

(5) В стратегията „Европа 2020“ демографското застаряване се възприема едновременно като предизвикателство и като възможност за постигане на интелигентен, устойчив и приобщаващ растеж. В нея са посочени водещите инициативи „Програма в областта на цифровите технологии за Европа“ ([4]), „Съюз за иновации“ ([5]), „Програма за нови умения и работни места“ и „Европейска платформа срещу бедността“, в които този въпрос се разглежда приоритетно. Мерките за гъвкава сигурност в рамките на Европейската стратегия за заетост отчитат необходимостта от обхватен подход в политиките за човешките ресурси и нуждата от базиран на жизнения цикъл подход към работата, за да се стимулира участието на пазара на труда и да се отстранят съществуващите пречки.

(6) На 6 септември 2010 г. Комисията предложи 2012 година да бъде обявена за Европейска година на активния живот на възрастните хора, която ще подкрепя държавите-членки в усилията им да помогнат на възрастните хора да се задържат в редиците на работната сила и да споделят своя опит, да запазят активната си роля в обществото и да живеят по възможно най-здравословен, независим и пълноценен начин ([6]).

(7) Необходимо е спешно да се подсили базата знания за самия процес на стареене и за социално-икономическото му въздействие, за да се съдейства за създаването на основана на достоверни факти политика.

(8) За да се справим с горепосоченото предизвикателство и да извлечем максимална полза от предлаганите възможности, е необходимо да улесним сътрудничеството в областта на висококачествените научни изследвания, чиято цел е да осигурят научни доказателства в подкрепа на съответните действия.

([1]) През следващите 50 години броят на европейците на възраст над 65 години ще се увеличи почти два пъти — от 87 милиона през 2010 г. те ще станат 153 милиона през 2060 г. (данни на Евростат, прогнози за населението „Europop2010“).

([2]) Пак там.

([3]) COM(2009) 180 окончателен: Справяне с последиците от застаряването на населението в ЕС (Доклад от 2009 г. за застаряването на населението).

([4]) 9981/1/10 REV 1

([5]) 14035/10

([6]) Заключения на Съвета (Съвет по заетост, социална политика, здравеопазване и потребителски въпроси, декември 2010 г.) 18132/10.

(9) По време на своята среща на 26 май 2010 г. ([1]) Съветът по въпросите на конкурентоспособността идентифицира и конкретизира набор от потенциални инициативи за съвместно планиране (наричани по-долу ИСП), включително „По-дълъг и по-добър живот — потенциал и предизвикателства на демографските промени“, като сфери, в които съвместното планиране на научни изследвания ще придаде голяма добавена стойност на фрагментарните усилия, полагани понастоящем от държавите-членки. В тази връзка Съветът прие заключения, в които признава необходимостта от стартиране на инициатива за съвместно планиране в тази област и прикани Комисията да вземе участие в нейната подготовка.

(10) Държавите-членки потвърдиха участието си в тази ИСП, като изпратиха официални писма за потвърждение на поетия от тях ангажимент.

(11) Съвместното планиране на научни изследвания в областта на демографските промени и застаряването на населението би довело до координиране на научноизследователската дейност в тази област, допринасяйки значително за създаването на напълно функциониращо Европейско научноизследователско пространство в сферата на застаряването и затвърждавайки водещата позиция на Европа и конкурентоспособността на научноизследователската ѝ дейност в тази област.

(12) За да се постигнат определените в настоящата препоръка цели, държавите-членки следва да окажат съдействие и да дават допълнителен принос за важни инициативи в тази връзка, като Съвместната програма за интелигентна заобикаляща среда ([2]) и Партньорството за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве, научноизследователската дейност, която се подкрепя от Рамковата програма за научни изследвания, по-специално в областта на ИКТ, здравеопазването и социологията, както и други инициативи в областта на научните изследвания като SHARE ERIC ([3]) и ERA-AGE II ([4]).

(13) За да може Комисията да докладва на Европейския парламент и на Съвета, държавите-членки следва редовно да докладват на Комисията за напредъка по тази инициатива за съвместно планиране,

ПРИЕ НАСТОЯЩАТА ПРЕПОРЪКА:

1. Държавите-членки се насърчават да разработят и поддържат обща визия за това как сътрудничеството и координацията в областта на научноизследователската дейност на равнището на Съюза могат да помогнат за справяне с демографските промени и за извличане на максимална полза от възможностите, които предлагат.

2. Държавите-членки се насърчават да разработят обща програма за стратегически научни изследвания, определяща научноизследователските потребности в средносрочен и дългосрочен план и целите в областта на демографските промени. Програмата за стратегически научни изследвания следва да съдържа план за прилагане със заложени в него приоритети и срокове, както и необходимите за изпълнението му действия, инструменти и ресурси.

3. Държавите-членки се насърчават да включат следните мерки в програмата за стратегически научни изследвания и в плана за прилагането ѝ:

а) определяне и обмен на информация относно съответните национални програми и научноизследователски дейности;

б) укрепване на действията за съвместно прогнозиране и на капацитета за технологична оценка;

в) обмен на информация, ресурси, най-добри практики, методологии и насоки;

г) установяване на областите или научноизследователските дейности, които биха спечелили от координиране, от съвместни покани за представяне на предложения или от обединяване на ресурсите;

д) определяне на реда и условията за научноизследователската дейност, която ще бъде провеждана съвместно в областите, посочени в буква г);

е) отчитане на променящите се нужди на възрастните хора, както и на нуждите на техните професионални и непрофесионални болногледачи при определянето на целите на програмите за изследване на застаряването;

ж) съвместно използване, когато е уместно, на съществуващите научноизследователски инфраструктури или изграждане на нови съоръжения, като координирани бази данни, или разработване на модели за изучаване на процесите на застаряване;

з) насърчаване на по-доброто сътрудничество между публичния и частния сектор, както и отворен достъп до иновациите между различните научноизследователски дейности и бизнес сектори, които имат отношение към демографските промени и застаряването на населението;

и) изнасяне и разпространение на знания, иновации и интердисциплинарни методологични подходи;

й) създаване на мрежи между центровете, които се занимават с изследване на демографските промени и на застаряването на населението.

4. Държавите-членки се насърчават да поддържат ефикасна обща управленска структура в областта на изследванията на демографските промени и на застаряването на населението, с пълномощия за определяне на общи условия, правила и процедури за сътрудничество и координация, както и за надзор на изпълнението на програмата за стратегически изследвания.

5. Държавите-членки се окуражават да прилагат съвместно програмата за стратегически изследвания посредством техните национални програми за научноизследователска дейност в съответствие с насоките за рамковите условия за съвместно планиране, изготвено от групата на високо равнище на Съвета по въпросите на съвместното планиране.

([1]) 10246/10.
([2]) Доклад по процедурата за съвместно вземане на решение, съобщение за медиите — http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?language=en&type=IM-PRESS&reference=20080121IPR19252
([3]) http://www.share-project.org/t3/share/fileadmin/press_information/SHARE_ERIC-EN_upload.pdf
([4]) http://futurage.group.shef.ac.uk/

6. Държавите-членки се насърчават да си сътрудничат с Комисията с оглед проучване на евентуалните инициативи, които Комисията би могла да подеме, за да им помогне при изготвянето и изпълнението на програмата за стратегически научни изследвания и за да координира съвместната програма с други инициативи на Съюза в тази област, като Партньорството за иновации в областта на активния живот на възрастните хора и остаряването в добро здраве и Съвместната програма за интелигентна заобикаляща среда.

7. Държавите-членки се насърчават да докладват редовно на Комисията за постигнатия напредък по тази инициатива за съвместно планиране, представяйки годишни доклади за постигнатия напредък.

Съставено в Брюксел на 11 юли 2011 година.

За Комисията

Neelie KROES

Заместник-председател